

Яніна Овсяннікова

*старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії
екстремальної та кризової психології науково-дослідного центру
Національний університет цивільного захисту України*

ПСИХОСЕКСУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ У УЧАСНИКІВ АТО НА СХОДІ УКРАЇНИ

Сучасна війна в Україні торкнулася так чи інакше кожного жителя країни. Як відомо, в зоні проведення антитерористичної операції задіяні різні підрозділи силових міністерств та відомств України, осторонь не залишилися і підрозділи Державної служби України з надзвичайних ситуацій (ДСНС України). Крім виконання своїх безпосередніх завдань за призначенням в зоні АТО, фахівці ДСНС України займаються евакуацією; доставляють, супроводжують, розвантажують величезну кількість гуманітарної допомоги для забезпечення життєдіяльності мирного населення; пліч о пліч з військовими під регулярними обстрілами рятують життя місцевих жителів. А також, групи піротехніків постійно залучаються для проведення робіт з розмінування територій в зоні АТО.

Хотілося б відзначити, що багато рятувальників, піротехніків, які повертаються з зони АТО, починають відчувати неймовірне відчуття самотності, у них з'являються: дратівливість, невмотивовані спалахи агресії, підвищений рівень настороженості, стан постійного очікування загрози, труднощі із засипанням або поганий сон. До всіх цих психологічних проблем часто приєднуються і глибоке переживання горя через втрату товаришів, і почуття провини перед загиблими. Природно, що всі ці психологічні проблеми впливають не тільки на подальшу професійну діяльність спеціалістів ДСНС України, але й на їх близьких. Найчастіше рятувальники не хочуть ділитися своїми переживаннями з родичами і близькими. Комбатанту може здаватися, що своїми розповідями він може налякати близьких людей. Водночас спеціалістам Служби порятунку може здаватися, що їхня сім'я просто не зможе зрозуміти і підтримати їх в такий важкий для них життєвий період.

І внаслідок цього поступово наростає напруга в сім'ї. На тлі отриманої психологічної травми і складних взаємин у сім'ї у рятувальників можуть спостерігатися проблеми в сексуальній сфері. Про проблеми в сексуальній сфері, як правило, не прийнято говорити. На перший погляд, не завжди навіть можна зрозуміти, що у рятувальника є проблеми в сексуальній сфері. Так, в сім'ї це може виражатися приватними сварками між подружжям і навіть проявлятися у вигляді насильства. Крім цього, рятувальник, який має такого роду проблеми, стає ще більш дратівливим, імпульсивним, запальним, конфліктним. А це в свою чергу впливає і на ефективне виконання професійних завдань.

Всякі рани треба лікувати, а тим паче, і душевні рани теж. І чим довше проміжок з моменту отримання людиною психологічної травми до надання йому кваліфікованої допомоги, тим вище ризик того, що процес перейде в хронічний.